

- Aktyviai dalyvauti tarptautinių architektūros organizacijų veikloje, susijusioje su profesinės aplinkos reguliavimu ir įstatymdavyste, atstovaujant Lietuvos architektus.

LR ARCHITEKTŪROS POLITIKOS ĮGYVENDINIMAS

Veiksmingiausiomis laikomose Europos sąjungos šalių architektūros politikose laikomasi nuostatos, jog, kadangi architektūros politika iš esmės apima visas žmogaus gyvenamosios aplinkos kokybę lemiančias sritis, tikslinga ^{ARCHIT. POLITIKOS} realizavimui pritraukti kuo daugiau valstybinių institucijų su konkrečiai nubrėžtais uždaviniais ir atsakomybėmis.

1.1. INOVATYVUMAS IR EKONOMINIS POTENCIALAS.

1. **Uždavinys:** Skatinti inovatyvių gyvenamosios aplinkos kūrimo idėjų pristatymą visuomenei, profesionalams, valdžios ir verslo atstovams.

Įgyvendinimo priemonė: Organizuoti nacionalinius ir kt. architektūros apdovanojimus. *visuomenė*

Architektūros apdovanojimai – efektyvi priemonė visuomenei pristatyti geriausią Lietuvos architektų kūrybą, kai profesionaliai įvertinami ir pažymimi darbai, labiausiai atitinkantys ^{KAD. DAR. NE MŪSTATYBĖ?} kokybiškos, inovatyvios architektūros kriterijus. Tai taip pat yra ir kultūrinis renginys, pritraukiantis visuomenės dėmesį į architektūrą, kaip svarbią kultūros, ekonomikos, aplinkosaugos ir socialinės gerovės dalį. ^{KAN. PR. Y. ERIM? JEI B. A. NE B. A. ARCHITEKTŪRA} Apdovanojimuose išskirti darbai geriausiai iliustruoja teigiamą architektūros poveikį aplinkai bei suteikia visuomenei, verslo ir valdžios atstovams informaciją ir išprusimą ^{NERA IČI ŠIOL. KRITERIJAI.} kokybiškos architektūros srityje. *TURK./LIET.*

Apdovanojimai taip pat skatina architektus pristatyti savo inovatyviausias idėjas, palyginti jas su kolegų darbais, įvertinti bendrą šalies šiuolaikinės architektūros lygį. *TURK./LIET.*

Architektūros apdovanojimai gali būti rengiami profesinių organizacijų (pvz., apžvalginė bienalė „Žvilgsnis į save“, organizuojama Lietuvos architektų sąjungos), tačiau solidų valstybinį požiūrį į architektūrą atspindi nacionaliniai apdovanojimai (pvz., Aplinkos ministerijos apdovanojimas Už Apdovanojimą už kūrybinius laimėjimus urbanistikos ir architektūros srityse, Nacionalinė meno ir kultūros premija, kuri kelis kartus buvo suteikta architektams). Reikia skatinti ir remti šių ir kitų apdovanojimų (skirtų, pvz., interjero dizainui, kultūros paveldo išsaugojimui ir t.t.) rengimą.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Lietuvos architektų sąjunga, Kultūros ministerija, Aplinkos ministerija

1. **Uždavinys:** Skatinti įvairių kūrybinių sričių specialistų bendradarbiavimą.

Inovacijos, kūryba kuo toliau, tuo labiau tampa tarpdisciplininėmis veiklomis, kai profesijos išplečia savo kompetencijos ribas, o bendradarbiavimo dėka randasi produktyvi.

SINERGIJA – VEIKIMAS KURTI, SUKURTI, JĖGA, VEIKSMŪ, SUKURTAS VEIKIMAS DĖL KURTO SUSIDARO SINERGETINIS EFEKTAS

*LAS
AM
KM*

*TURK/
LIET*

SINERGIJA

sinergija. Centralizuotai rengiamos ir koordinuojamos programos, vietos ir renginiai, kurių metu įvairių kūrybinių sričių profesionalai galėtų susitikti, dalintis informacija, idėjomis, kartu kurti svariai paskatintų tarpdisciplininį bendradarbiavimą. Tokio bendradarbiavimo platformos – kūrybinių industrijų inkubatoriai, įvairūs tarptautiniai ES ir pasauliniai projektai, renginiai - konferencijos, kūrybinės dirbtuvės, parodos ir t.t.

Įgyvendinimo priemonė: Organizuoti tarpdisciplininio bendradarbiavimo projektus, renginius; skirti programinį finansavimą šiai veiklai

Atsakingos institucijos, organizacijos: Lietuvos architektų sąjunga, Kultūros ministerija

LAS
KM

- **Uždavinys:** Skatinti Lietuvos architektų bendradarbiavimą su užsienio kolegomis, keitimąsi idėjomis, susipažinimą su naujovėmis.

Lietuvos architektai turi būti atstovaujami tarptautinėse architektūros organizacijose, jiems turi būti suteikiama informacija apie tų organizacijų veiklą, kurios rezultatais Lietuvos architektai turi galėti pasinaudoti. Šią misiją geriausiai atliktų architektų organizacijos Lietuvoje.

Pavienių architektų bei jų komandų bendradarbiavimas su užsienio architektais gali turėti įvairias formas: komandinis dalyvavimas tarptautiniuose konkursuose, kūrybinėse dirbtuvėse, konferencijose, vasaros mokyklose ir pan.

Įgyvendinimo priemonė 1: Skirti programinį finansavimą architektų visuomeninėms organizacijoms, kad jų atstovai galėtų dalyvauti tarptautinių architektų organizacijų veikloje ir darbe. Tai – Tarptautinė architektų sąjunga (UIA), Europos architektų taryba (ACE), Europos architektūros politikos forumas (EFAP) ir kt.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Kultūros ministerija

⊕ TARP

? O AM? O LAS?

Įgyvendinimo priemonė 2: Organizuoti profesionalų mainų programas, tarptautinius kūrybinius projektus

Atsakingos institucijos, organizacijos: Kultūros ministerija, Lietuvos architektų sąjunga

? O AM?

- **Uždavinys:** Skatinti jaunų architektų kūrybiškumą, suteikti jiems galimybę pritaikyti savo inovatyvias žinias Lietuvos projektuose

Įgyvendinimo priemonė: suteikti jauniems architektams galimybę dalyvauti visuose architektūriniuose konkursuose; platinti informaciją apie jų kūrybą įvairiose žiniasklaidos priemonėse

Atsakingos institucijos, organizacijos: Viešųjų pirkimų tarnyba, Aplinkos ministerija, Lietuvos architektų sąjunga

PASTALIO, ?
LIETUVOS?

- **Uždavinys:** Skatinti Lietuvos architektų paslaugų eksportą į užsienio šalis.

REIKIA
NEBEBENGTI
PERFEKCIŲ
ARCHITEKTŲ,
KURIO!

Užsienio rinkai reikia pateikti kuo daugiau tikslingos informacijos apie Lietuvos architektų kūrybą bei potencialą. Lietuvos architektai turėtų būti kviečiami dalyvauti renginiuose, kuriuose jie gali rasti potencialių bendradarbių arba klientų.

Lietuvos architektai privalo būti aktyvūs, siūlyti savo paslaugas – tai geriausia daryti dalyvaujant tarptautiniuose architektūriniuose konkursuose, kuriuose Lietuvos architektai varžytųsi su kitais lygiomis teisėmis.

Igyvendinimo priemonė 1: Dalyvauti ir pristatyti Lietuvos architektus “kontaktų mugių” renginiuose, konferencijų, seminarų pavidalu

Atsakingos institucijos, organizacijos: Lietuvos architektų sąjunga, Kultūros ministerija, Užsienio reikalų ministerija , + KM

Igyvendinimo priemonė 2: Suteikti Lietuvos architektams organizacinę pagalbą, informaciją apie tarptautinius architektūros konkursus, skirti finansavimą šiems darbams atlikti bei architektų dalyvavimui konkursuose užsienyje.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Lietuvos architektų sąjunga, Kultūros ministerija, Užsienio reikalų ministerija , + AM

- **Uždavinys:** Skatinti Lietuvos architektų žinomumą užsienio šalyse

Pasaulio kultūros arenoje architektūra yra svarbi ir didelio visuomenės susidomėjimo sulaukianti meno sritis. Organizuojami kultūriniai architektūros renginiai, veikia specializuotos informacijos sklaidos priemonės. Lietuvai būtina pasinaudoti jau sukurtu kontekstu ir jame skleisti informaciją apie lietuvių architektų kūrybą.

Igyvendinimo priemonė: Pristatyti Lietuvos architektų kūrybą užsienyje (parodose, renginiuose (pvz., Venecijos architektūros bienalėje), žiniasklaidoje – internete, užsienio spaudoje ir kt.). Remti dalyvavimą šiuose renginiuose, informacijos sklaidą tarptautinėje žiniasklaidoje bei architektūros leidinių apie Lietuvos architektūrą anglų ir kt. užsienio kalbomis leidybą.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Lietuvos architektų sąjunga, Kultūros ministerija, Užsienio reikalų ministerija

- **Uždavinys:** Skatinti architektūros konkursų, kaip pagrindinės priemonės kurti ir įgyvendinti kokybiškus inovatyvius sprendimus, organizavimą.

Šiandien dažniausiai viešųjų pastatų, kompleksų ir erdvių projektuotojai parenkami viešojo pirkimo konkurso būdu. Aktualus Viešųjų pirkimų įstatymas turėtų propaguoti kokybės kriterijų, bei užtikrinti lygias galimybes dalyvauti visiems architektams, nereikalaujant nebūtinų charakteristikų, neturinčių įtakos profesionalumui.

↓
R. INICIJUOTI ŠIO
VP ĮSTATYMO
PATAISAS PĖC PRIVAČIUMŲ. ARČN,
(IR URB.) LONUM RSN,

^{VP PIRURB.}
Architektūrinis konkursas turėtų būti skelbiamas visiems visuomenei svarbiems objektams, kad visuomenė gautų aukščiausios kokybės projektą. Kriterijų sąrašas padėtų nustatyti, kurie objektai yra svarbūs visuomenei, o toks savivaldybės, konsultuojamos architektūros ekspertų, paskelbtas statusas sąlygotų statytojo prievole organizuoti architektūrinį konkursą.

Igyvendinimo priemonė 1: ~~Optimizuoti~~ ^{visu, PIRMA - UOREGUOTI VP ISTATYMA,} Viešųjų pirkimų sistemą, prioriteta suteikiant paslaugos kokybei, o ne kainai, bei suteikiant daugiau galimybių dalyvauti mažoms ir jaunoms architektų įmonėms ir grupėms.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Lietuvos architektų rūmai, Aplinkos ministerija, ^{+ UKIO MIN-JA + LAS}

Igyvendinimo priemonė 2: Sudaryti kriterijų sąrašą, pagal kurį būtų nustatomi objektai, kuriems turėtų būti skelbiami architektūriniai konkursai

Atsakingos institucijos, organizacijos: Lietuvos architektų rūmai, Aplinkos ministerija, ^{+ LAS}

Igyvendinimo priemonė 3: Skelbti architektūrinius konkursus visiems objektams, kurie yra svarbūs visuomenei

Atsakingos institucijos, organizacijos: Valstybė, savivaldybės, ^{VALSTYBĖS IR SKV - BŪV. OBJ., + LAS, -}

KULTŪROS PAVELDAS.

1. **Uždavinys:** Sukurti ir vykdyti profesionalią, suprantamą kultūros paveldo objektų apskaitos sistemą.

^{AR TAI IRŪRA PROBLEM?}
Ji turi būti suprantama, lengvai naudojama ir prieinama visiems – kultūros paveldo apskaitos, apsaugos specialistams, projektuotojams, visuomenei.

Igyvendinimo priemonė 1: Kurti atliktų tyrimų dokumentacijos archyvą, organizuoti tyrimus apibendrinančius mokslinius tyrimus, diegti naujas tyrimų technologijas ir metodus. ^{X2 +3}

Atsakingos institucijos, organizacijos: Švietimo ministerija, Kultūros ministerija, ^{+ LAS, + AM} mokymo įstaigos

Igyvendinimo priemonė 2: Parengti atitinkamas mokymo ir kvalifikacijos kėlimo programas, rūpintis kultūros paveldo apskaitos specialistų būtino kiekio ir kvalifikacijos parengimu. ^{1 2 KAS TAI?}

Atsakingos institucijos, organizacijos: Švietimo ministerija, Kultūros ministerija, mokymo įstaigos

Igyvendinimo priemonė 3: Tvarkybos dokumentacijos rengimo ir darbų atlikimo tvarką diferencijuoti pagal jų lygmenis, apskaitos dokumentuose nustatytų saugotinių savybių

sudėtingumą, retumą ir apimtis.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Kultūros ministerija

Igyvendinimo priemonė 4: Rengti metodinę paveldotvarkos darbų, procesų bei technologijų bazę. Ši bazė turi būti lengvai visuomenei prieinama, o valstybės ir savivaldos institucijos turi konsultuoti paveldo naudotojus, suteikti pagalbą jiems renkantis paveldo objektų tvarkymo priemones

Atsakingos institucijos, organizacijos: Kultūros ministerija

- **Uždavinys:** Skatinti racionalią bei savalaikę kultūros paveldo apsaugą ir naudojimą juos organizuojant dviem lygiais: valstybės ir savivaldybės, aiškiai apibrėžiant skirtingų institucijų atsakomybes, panaikinant funkcijų dubliavimąsi ir potencialą institucijų konfliktams

Saugomos urbanistinės vietovės turėtų būti saugomos pagal specialiai joms parengtus dokumentus, kurių sprendiniai atitiktų konkrečios vietovės specifiką. Didžioji kultūros paveldo vertybių registro objektų yra vietinio lygmens. Reikėtų didinti savivaldybių vertinimo tarybų galias. Analogiškai informacinei veiklai, vykdomai Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos, būtina stiprinti kultūros paveldo sklaidą, vykdomą miestų savivaldybių.

Igyvendinimo priemonė 1: Atskirti valstybinių institucijų atsakomybes saugomose teritorijose, paliekant urbanistinių vietovių valdymą kultūros ministerijos jurisdikcijoje.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Kultūros ministerija, +LAS

Igyvendinimo priemonė 2: Skatinti urbanistinių vietovių tvarkymo planų rengimą, nustatant per teritorijų planavimo dokumentus aiškius individualius paveldosaugos apribojimus. Numatyti reikiamas lėšas skirtingų planavimo organizatorių (valstybės ir savivaldos) institucijų biudžetuose.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Kultūros ministerija, Aplinkos ministerija, savivaldybės, +LAS

Igyvendinimo priemonė 3: Saugomas vietoves ir jau paskelbtus saugoti urbanistinius draustinius tvarkyti pagal parengtus tų vietovių tvarkymo planus (paveldotvarkos projektus). Netaikyti urbanizuotoms vietovėms tipinių regioninės architektūros reglamentų.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Kultūros ministerija, Aplinkos ministerija, savivaldybės, +LAS

Igyvendinimo priemonė 4: Stiprinti paveldo pažinimo sektorių savivaldybėse, numatyti

Lietuvos architektūros politikos 2014-2020 metmenys „Inovatyvi architektūra – darniai aplinkai kurti“

naujus etatus, lėšas ir priemones savivaldybėse

Atsakingos institucijos, organizacijos: LR Vyriausybė, savivaldybės, +LAS

- Uždavinys:** Užtikrinti ir nuolat kelti paveldo apsaugos specialistų kvalifikaciją, tobulinti teisinę, metodinę sistemas

Analogiškai architektų atestavimui, projektuotojai, dirbantys kultūros paveldo apsaugos srityje, privalo turėti vieningą atestavimo, kvalifikacijos kėlimo sistemą, skatinti specialistų bendradarbiavimą su užsienio kolegomis, keitimąsi informacija.

Įgyvendinimo priemonė 1: Rūpintis tvarkybos darbų projektavimo ir atlikimo specialistų kvalifikacija, ypač susijusių su paveldo apsauga specialistų mokymais, bendra atestacijos sistema.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Kultūros ministerija, +LAS

Įgyvendinimo priemonė 2: Dalyvauti tarptautiniame paveldotvarkos bendradarbiavime, plačiai skleisti naujoves, laiku ratifikuoti naujausius priimtus tarptautinius dokumentus

Atsakingos institucijos, organizacijos: Kultūros ministerija, +LAS

Įgyvendinimo priemonė 3: Organizuoti pažangių technologijų ir naujų teigiamų bendradarbiavimo ir pasiekimų pavyzdžių sklaidą, skatinti tarpžinybinį bendradarbiavimą, rengti valdymo planus.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Kultūros ministerija, +LAS

- Uždavinys:** Užtikrinti vertingiausių XX a. antroje pusėje – XXI a. sukurtos architektūros kūrinių apsaugą

Įgyvendinimo priemonė: Įteisinti XX a. antroje pusėje – XXI a. sukurtos architektūros įtraukimą į kultūros vertybių sąrašus ir nustatyti kriterijus

ŠVIETIMAS.

- Visuomenės švietimas.**

Švietimas apie architektūrą, kaip meno sritį, kultūros dalį, aplinkos formavimo priemonę, sritį, kuri tiesiogiai įtakoja ir yra įtakojama ekonomikos ir socialinių aspektų, būtinas įvairioms amžiaus ir socialinėms grupėms, naudojant įvairias priemones – nuo mokymo, integruoto į švietimo programas, visų lygių mokyklose iki specializuotų priemonių (kursų, seminarų) įvairiose įstaigose, bei plačiosios visuomenės švietimo įvairiose žiniasklaidos priemonėse. Kad informacija apie architektūrą būtų kuo plačiau ir efektyviau sklaidžiama, naudotinas kuo platesnis spektras įvairių priemonių ir informacijos pateikimo stilių – nuo profesionalaus (architektai, pedagogai), iki publicistinio ar net pramoginio. Būtina įtraukti kuo daugiau dalyvių, galinčių prisidėti prie architektūrinio visuomenės švietimo – rekomenduotina suvienyti visuomeninių organizacijų, švietimo, kultūros įstaigų,

žiniasklaidos pastangas. Pilietinės iniciatyvos, besirandančios kaip architektūrinės edukacijos vaisius, turėtų būti skatinamos ir palaikomos ir valdžios, ir visuomenės, ir profesionalų.

- **Uždavinys:** Didinti visuomenės supratimą apie aplinkos kokybę, architektūrą, nuo mokyklinio amžiaus.

Igyvendinimo priemonė 1: Sukurti ir stiprinti architektūros mokymo programas bendrojo lavinimo mokyklose suformuoti reikiamus materialinius išteklius, parengti kompetentingus mokytojus. Į šiuos procesus plačiau įtraukti architektūros srities specialistus.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Švietimo ministerija, mokymo įstaigos

Igyvendinimo priemonė 2: Remti iniciatyvas, susijusias su ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikų architektūriniu švietimu (kūrybinės dirbtuvės ir pan.)

Atsakingos institucijos, organizacijos: Švietimo ministerija, Kultūros ministerija

- **Uždavinys:** Didinti valstybės tarnautojų, kurių darbas susijęs su teritorijų planavimu, miestų plėtra ir architektūra, žinias ir supratimą apie aplinkos formavimą

Igyvendinimo priemonė: Organizuoti architektūros pagrindų mokymą asmenims, tiesiogiai susijusiems su aplinkos planavimu, plėtra ir administravimu.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Lietuvos architektų rūmai, Lietuvos architektų sąjunga, Aplinkos ministerija, Švietimo ministerija, Kultūros ministerija

- **Uždavinys:** Skatinti visuomenės domėjimąsi aplinka, architektūra, jos kūrėjais. Užtikrinti architektūrinės informacijos prieinamumą bei kokybiškos kultūrinės veiklos, susijusios su architektūra, pasiūlą.

Igyvendinimo priemonė 1: Skleisti informaciją įvairiomis media priemonėmis: internete, radijuje, televizijoje; skirti programinį finansavimą šiems darbams

Atsakingos institucijos, organizacijos: Kultūros ministerija, Lietuvos architektų sąjunga

Igyvendinimo priemonė 2: Organizuoti architektūros parodas, apdovanojimus, viešas paskaitas, diskusijas; skirti programinį finansavimą šiems darbams

Atsakingos institucijos, organizacijos: Kultūros ministerija, Lietuvos architektų sąjunga

Igyvendinimo priemonė 3: Remti architektūros leidinių, žurnalų leidybą

Atsakingos institucijos, organizacijos: Kultūros ministerija, +LAS

Igyvendinimo priemonė 4: Remti nevyriausybinės organizacijas, kurios užsiima (ypač profesionaliai) architektūrinės informacijos surinkimu ir sklaida. Atkurti Lietuvos architektūros muziejų

Atsakingos institucijos, organizacijos: Kultūros ministerija, LR Vyriausybė, +LAS

- **Uždavinys:** Skatinti bendruomenių aktyvumą aplinkos formavimo procesuose, profesionalų jų veiklos koordinavimą

Igyvendinimo priemonė: Remti neformalių bendruomenių iniciatyvas, susijusias su aplinkos pagerinimu ir keitimu. Teikti joms profesionalias konsultacijas, padėti organizuoti renginius.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Kultūros ministerija, Aplinkos ministerija, Lietuvos architektų sąjunga.

• Švietimas architektūros mokyklose

- 1 • **Uždavinys:** Reguluoti rengiamų architektų skaičių, kuris turi būti grindžiamas valstybės kultūrinės ir ekonominės politikos kryptimis bei vidaus bei užsienio rinkos poreikių analize.

Studentų skaičius turėtų būti reguliuojamas pačių universitetų, tačiau būtina sukurti svertus, kurie įpareigotų universitetus mažinti (ar didinti) studijų vietų skaičių priklausomai nuo svarių, tyrimais paremtų argumentų.

Igyvendinimo priemonė: Vykdyti monitoringą, apklausas, analizes. Poreikių perviršis turi būti pagrįstas adekvačiais finansiniais sprendimais ir kompensuojamas prognozuojamu specialistų ir jų produkcijos eksportu. Įteisinti rekomendacijas dėl architektūros studentų skaičiaus universitetuose.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Aplinkos ministerija, Kultūros ministerija, Lietuvos architektų sąjunga, Lietuvos architektų rūmai.

- **Uždavinys:** Skatinti kompleksinį požiūrį architektūros studijose

Igyvendinimo priemonė: Tobulinti architektų rengimo programas: jas grįsti teorinėmis žiniomis, susietomis su realia profesine patirtimi, projektavimo įgūdžiais, darnios raidos bei teisinės bazės pagrindų suvokimu, kultūros paveldo ir gamtosaugos vertinimu, visuomenės poreikių tenkinimu, statybinių procesų ir technologijų samprata.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Švietimo ministerija, mokymo įstaigos, +LAS

- **Uždavinys:** Skatinti architektūros studentų konkurencingumą, kūrybiškumą, inovatyvumą, idėjų sklaidą.

Architektūros mokančiuose universitetuose studentai pagal programas mokomi profesinių žinių, tačiau papildomos priemonės, skatinančios (neprivalomai) išreikšti kūrybiškumą, aktyvumą, prisidėtų prie studentų konkurencingumo augimo, taip pat susipažinimo su bendru architektūros studijų kontekstu, savęs reitingavimo jame. Kokybiškos architektūros studentų iniciatyvos (renginiai, kūrybinės dirbtuvės ir t.t.) prisideda prie studentų profesinių įgūdžių, kurie apima ne tik projektavimą, lavinimo.

Igyvendinimo priemonė: Inicijuoti, skatinti ir remti papildomas studentų lavinimo priemones, programas, ugdančias aktyvumo ir konkurencingumo savybes: kūrybinius

konkursus, parodas, kūrybines dirbtuves, geriausių kursinių ir baigiamųjų darbų atrankas.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Švietimo ministerija, mokymo įstaigos, Lietuvos architektų sąjunga.

- **Uždavinys:** Užtikrinti pedagoginio personalo aukštosiose architektūros mokyklose profesionalumą ir aukštą kvalifikaciją.

Pedagoginio personalo profesionalumo ir kokybės analizė bei kontrolė turi būti vykdoma įvairiose stadijose – priimant į darbą ir darbo proceso metu. Dėstytojams turi būti suteikiamos sąlygos tobulinti pedagoginius sugebėjimus. Vertinimas turėtų būti daugiaplanis – profesionalus bei vartotojų (studentų).

Įgyvendinimo priemonė: Tobulinti pedagoginio ir administruojančio personalo atranką, vykdyti jų darbo metodus ir pasiektų rezultatų stebėseną, kvalifikacijos kėlimo procesus. Mokymo programų efektyvumą, dėstymo metodiką, kokybę, pedagogo asmenines savybes vertinti grįžtamuju ryšiu-kursą užbaigusių studentų apklausos ir anketavimo būdu.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Švietimo ministerija, mokymo įstaigos.

- Skatinti supratimą apie architektūros kokybę kituose statybų mokslo sektoriuose, akcentuojant kuriamojo rezultato neatsiejamą estetinę ir ekonominę vertes.

Supratimo apie architektūros, aplinkos kokybę ir jos kriterijus šiuo metu stokojančios susijusių sričių profesionalai mokymo proceso metu turėtų gauti reikalingų žinių.

Įgyvendinimo priemonė: Įdiegti architektūros pagrindų ir istorijos mokymą kituose statybų mokslo sektoriuose.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Švietimo ministerija, Lietuvos architektų sąjunga

- **Profesionalų švietimas.**

- **Uždavinys:** Realizuoti profesionalų mokymosi visą gyvenimą principus.

Profesinės kvalifikacijos palaikymo ir atnaujinimo sistema, atitinkanti Europos sąjungos teisinę bazę, padėtų organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti profesionalų tobulėjimą ir jo kokybę. Kadangi aplinkos formavime dalyvauja ne vien architektai, analogiška sistema turėtų būti sukurta specialistų, susijusių su aplinkos formavimu, švietimui.

UŽKINIŲ VERTINIS ĮKMEJIMŲ DARBŲ UOPIJUS?

?

1

2

YRA NEŠARVISIS ŽR. PSLG "ŠVIETIMAS A. MOKYKLOSE"

NEAT.

✓ TUBŪTI. + PROFESIONAUS

+LAS

Igyvendinimo priemonė 1: Sukurti ir įgyvendinti profesinės kvalifikacijos palaikymo ir atnaujinimo sistemą. *KAM TOKIEMS?*

Atsakingos institucijos, organizacijos: Aplinkos ministerija, Kultūros ministerija, Švietimo ministerija, Lietuvos architektų sąjunga, Lietuvos architektų rūmai.

Igyvendinimo priemonė 2: Organizuoti specialistų, susijusių su architektūra, urbanistika, inžinerine infrastruktūra, gamtos resursų bei kultūros vertybių apsauga bei aktualizavimu, ekologija, energetika specialiuosius kvalifikacijos kėlimo mokymus. *NE APKURTI.*

Atsakingos institucijos, organizacijos: Aplinkos ministerija, Kultūros ministerija, Švietimo ministerija, Lietuvos architektų sąjunga, Lietuvos architektų rūmai.

- **Uždavinys:** *LIETUVOJE? KAD JAUČIA?.* Sukurti vieningą atestavimo sistemą, leidžiančią architektams dirbti užsienyje arba eksportuoti sukurta produkciją bei suderinti profesinės kvalifikacijos kėlimo sistemą Lietuvoje su europietiška. *KATEUDRO JE BUS SUKURTA, KA, MBS DAR KURSINIAI?*

Šiuo metu Europos sąjungoje bendra atestavimo sistema kuriama – jos iniciatoriai yra Europos architektų taryba (ACE), bendradarbiaujantys su Europos Komisija. Neseniai priimta ES Profesinės kvalifikacijos direktyva taip pat netrukus turės būti pritaikoma ir Lietuvos teisei bazei, o taip pat ir švietimo sistemai.

Igyvendinimo priemonė: dalyvauti Tarptautinės architektų sąjungos (ACE) darbo grupėje, atsakingoje už profesinę kvalifikaciją bei atestaciją; atstovauti Lietuvos architektų interesus; Lietuvos teisinėje bazėje pritaikyti europietiškus principus.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Lietuvos architektų sąjunga, Lietuvos architektų rūmai, Aplinkos ministerija

- **Uždavinys:** Skatinti inovacijų pritaikomumą praktikoje, bendradarbiavimą tarp mokslinio, viešojo ir privataus sektorių.

Šiuo metu egzistuoja nacionalinių bei europinių programų, skatinančių sektorių bendradarbiavimą, tokių kaip, pvz., įvairių sričių inkubatorių veikla. Europoje plinta praktika rengti bendrus tarptautinius projektus. Rekomenduotina pasinaudoti esamais kontaktais, partnerių patirtimi ir dalyvauti įvairiose iniciatyvose.

Igyvendinimo priemonė: Koordinuoti Architektūros mokslo ir mokymo procesus su socialiniais partneriais, diegti naujoves praktikoje, sukurti prielaidas realiems kūrybiniams eksperimentams.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Aplinkos ministerija, Kultūros ministerija, Ūkio ministerija, mokymo įstaigos. *+ UKS*

DARNIOS APLINKOS KŪRIMAS.

- **Uždavinys 1:** Pritaikyti Lietuvos teisinę bazę Europos sąjungos direktyvoms, teigiančioms, kad **tvari** architektūra, ilgalaikiai urbanistiniai sprendimai, **darni** plėtra, ekologija, atsinaujinančios energijos šaltiniai, pasyvūs ir aktyvūs namai yra privaloma būtinybė. *F.V. = VISOKIĖ*

Uždavinys 2: Suformuluoti ir apibrėžti nacionalinius **Darnios** plėtros ir **Tvarios** architektūros prioritetus bei užtikrinti nuoseklų jų laikymąsi visų lygių planavimo, projektavimo ir paveldo bei aplinkos apsaugos dokumentuose;

Esama institucinė struktūra nėra pakankama, kad būtų užtikrinta **darni** plėtra įvairiuose sektoriuose. Įvairių institucijų (Vyriausybę, ministerijas, įstaigas, universitetus ir t.t.) veiklą **darnios** plėtros srityje turėtų būti pavesta koordinuoti, prižiūrėti ir rekomenduoti priemones **specialiai institucijai**. Ji galėtų taip pat teikti rekomendacijas dėl teisės aktų pritaikymo Europos sąjungos teisei bazei. *PAR VIENA NAUJA INSTITUCIJA*

Igyvendinimo priemonės: LR seime įsteigti **Tvarios** plėtros komitetą; Sukurti tarpžinybinę **Tvarios** plėtros komisiją prie LR Vyriausybės, kuri koordinuotų tarpinstitucinę veiklą, įstatyminės bazės, reglamentų ir nuostatų sukūrimą – pagrindą šiai esminei gyvenimo kokybės pertvarkai *KAIP STAJANT I. ES... 1*

Atsakingos institucijos, organizacijos: LR Seimas, LR Vyriausybė, *LAS*

- Įgyvendinti **darnios** plėtros principus miestų plėtros procesuose. *BRIED*

Miestų plėtra reguliuojama įvairaus lygio teritorijų planavimo dokumentuose, kuriuose turi būti suderinami visi aspektai ir interesai, siekiant integruoto požiūrio į plėtrą, bei bendrų strateginių tikslų. *GAL „LYGUMENS“?*

Igyvendinimo priemonės: atnaujinti miestų, miestelių, gyvenviečių bendruosius ir **dėtaliuosius planus**, rengti **specialiuosius planus**, siekiant, kad visi rengiami dokumentų sprendiniai derėtų tarpusavyje ir su **darnios** plėtros principais. *60 SAV. BT BČUDIJA*

Atsakingos institucijos, organizacijos: Kultūros ministerija, Miestų, rajonų savivaldybės, valstybinės institucijos (Saugomų teritorijų tarnyba), *LAS*

- **Uždavinys:** Edukacija institucijose

Igyvendinimo priemonė: Supažindinti visas LR ministerijas, savivaldybes, aukštąsias mokyklas, visuomenines ir nevyriausybinės organizacijas su Tvarumo ir harmoningos aplinkos kūrimo svarba, teigiamais pavyzdžiais Europoje ir pasaulyje;

Atsakingos institucijos, organizacijos: Aplinkos ministerija. *+ LAS*

- **Uždavinys:** Visuomenės edukacija

Darni plėtra yra valstybinis interesas, todėl visuomenės švietimui privalu skirti dėmesį valstybiniu lygiu. Visuomenės švietimas apie **darnią** plėtrą turi būti vykdomas įvairiais kanalais ir formomis. Visuomenė turi būti kuo išsamiau supažindinama su **darnios** plėtros, **tvarios** architektūros privalumais. *NEBE „VIEŠASTIS (VISUOMENĖS)“?*

Įgyvendinimo priemonė 1: Pastatyti parodomuosius tvarios architektūros ir darnios aplinkos šviečiamojo pobūdžio gyvenamų namų kvartalus, kuriuos galėtų lankyti ir juose mokytis specialistai bei visuomenė.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Aplinkos ministerija, savivaldybės, +LAS

Įgyvendinimo priemonė 2: Visuomeninio transliuotojo televizijos ir radijo programose inicijuoti specialias laidas Tvarios architektūros, ilgalaikių urbanistinių sprendimų, gyvenamosios aplinkos kokybės ir kitais svarbiais šios temos aspektais;

Atsakingos institucijos, organizacijos: Aplinkos ministerija, Kultūros ministerija, +LAS

- **Uždavinys:** Edukacija: švietimo sistemoje

Supratimo apie tai, kas yra kokybiška, darni plėtra, būtina mokytis ne tik architektūros, bet ir įvairių kitų profesijų, kurios susiję su urbanizuota aplinka, specialistus.

T.Y. BEVEIK SU VISOMIS KITOMIS KOKIŲ?

Įgyvendinimo priemonė: Itraukti į architektūros ir kt. mokyklų, kolegijų, aukštųjų mokyklų programas Darnaus vystymosi, naujos gyvenimo aplinkos formavimo principų pagrindus.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Švietimo ministerija

- **Uždavinys:** Edukacija: profesionalai

Darni plėtra – gana nauja sritis, kurios šiuo metu projektuojantys architektūros profesionalai universitetuose mokytis nebuvo. Profesionalų edukacija darnios plėtros srityje turėtų būti profesinės kvalifikacijos kėlimo dalis.

TAI NETIEPATYS!

Įgyvendinimo priemonė: Organizuoti specialistų, susijusių su architektūra, urbanistika, statyba, inžinerine infrastruktūra, gamtos resursų bei kultūros vertybių apsauga bei aktualizavimu, ekologija, energetika, specialiųjų kvalifikacijos kėlimo mokymus apie Darnios plėtros principus, kūrybišką ir kokybišką architektūrą.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Lietuvos architektų rūmai, Lietuvos architektų sąjunga, Aplinkos ministerija

VALDYMAS, REGULIAVIMAS.

- **Įstatymavystė.**

- **Valstybės lygmuo**

- **Uždavinys:** Kompleksiškai tobulinti įstatyminę projektavimo ir statybos procesų teisinę bazę.

Būtina nuolat peržiūrėti aplinkos formavimą reglamentuojančius teisės aktus ir jų atnaujinimus, stebint, kad tarp jų nebūtų prieštaravimų ar neatitikimų, ir siekiant, kad jie visi atitiktų darnios plėtros, kokybiškos aplinkos kūrimo

Lietuvos architektūros politikos 2014-2020 metmenys „Inovatyvi architektūra – darniai aplinkai kurti“

KOKIA? KENO?
principus. Teisinė bazė turi būti papildoma teisės aktais, reglamentuojančiais architektūrinę veiklą

UŽDAVINYJE RAŠOMA APTE „STATYBOS PROBLEMAS“
Įgyvendinimo priemonė: Sureguliuoti susijusius įstatymus, teisės aktus, reguliuojančius aplinkos formavimą: Teritorijų planavimo įstatymą, savivaldos įstatymą, Viešųjų pirkimų įstatymą ir kt. *VĖROS TOKIO NEPA*

Atsakingos institucijos, organizacijos: LR Vyriausybė, *+ LAS, + LAR*

Įgyvendinimo priemonė: Priimti Architektūros įstatymą.

Atsakingos institucijos, organizacijos: LR Vyriausybė

Įgyvendinimo priemonė: Pakoreguoti Viešųjų pirkimų įstatymą, suteikiant prioritetą kokybei, o ne teikiamos paslaugos kainai.

Atsakingos institucijos, organizacijos: LR Vyriausybė, *+ LAS, + LAR*

Įgyvendinimo priemonė: Organizuoti tarpžinybines konferencijas apie teisės aktų sistemos suderinamumo problemas ir jų sprendimus.

Atsakingos institucijos, organizacijos: LR Vyriausybė, AM, *+ LAS, LAR*

• **Savivaldybės lygmuo**

Savivaldybės lygmenyje dėmesys aplinkos kokybei turi būti užprogramuotas miesto plėtrą reguliuojančių dokumentų kūrimo sistemoje. *ŠIŠIP JAU TOS SAVIVALDYBĖS „NEKURIA“...*

• **Uždavinys:** Tobulinti architektūrinio projektavimo ir statybų organizavimo sistemą. *APTE KA CIA?*

KAD JAU SENIAI APIBRŽTA...
Darnios plėtros įgyvendinimui būtina aiškiai apibrėžti teritorijų planavimo dokumentų hierarchiją ir užtikrinti strateginių principų įgyvendinimą žemesnės kategorijos teritorijų planavimo dokumentuose, kuriuose būtina įvardinti ir architektūros kokybės svarbą. Miesto strateginiame plane apibrėžiamos urbanistinės plėtros, architektūros kokybės gairės bei dokumentai, užprogramuojantys kompleksinį, o ne „po vieną sklypą“ teritorijų planavimą, prisidėtų prie nuoseklaus darnios plėtros principų įgyvendinimo. *NU, NEPA TOKIU!*

Įgyvendinimo priemonė 1: vesti kompleksinių teritorijų planavimo dokumentų rūšį. *KUR TA. RŪŠI. ĮVESTI?*

Atsakingos institucijos, organizacijos: Miestų savivaldybės.

TPD RŪŠIES ĮVEDIMUI? JAU ĮVESTA NUO 2014.01.01.

KAS TAI YRA? TAD?

Igyvendinimo priemonė 2: Strateginiuose miesto planuose integruoti architektūros dalį.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Miestų savivaldybės.

AR CIA APIE SAVIVALDYBIŲ STRATEGINIUS PLETTOS PLANUS?

- Valdymo struktūra.
- Valstybės lygmuo.

- **Uždavinys:** Nuolat tobulinti architektūrinio projektavimo ir statybų organizavimo sistemą.

PRI CIOM CIA SITA TECH. PROJ. DACIS?

Architektūros politikos realizavimą užtikrintų **kontrolės institucija**, kuri operatyviai reaguotų į pokyčius, konsultuotų, koordinuotų veiksmus tarp institucijų, rengtų ataskaitas. Lietuvos valstybiniame aparate už architektūrą, urbanistinę plėtrą atsakingas Aplinkos ministerijos Teritorijų planavimo, urbanistikos ir architektūros departamentas, tačiau būtų tikslinga sukurti nuo konkrečios ministerijos nepriklausomą instituciją, kuri reguliuotų urbanistinę plėtrą derindama tarpsektorinius interesus. TOKIO NEKŲ: P.B. „VYRIAUSIO“

NE!

Igyvendinimo priemonė: Įsteigti **valstybinę Vyriausio architekto instituciją**, kuri būtų atsakinga už architektūros politikos vykdymą ir monitoringą. Vyriausias architektas būtų atsakingas ir už architektūros kokybės monitoringą, pasitelkiant į pagalbą ekspertus (architektūros organizacijas) T.Y. BŪTŲ ARCH. KOKYBĖS STEBĖTOJAS ANT LIETUVOS...
Atsakingos institucijos, organizacijos: LR Seimas

NAUJA INSTITUCIJA VALSTYBINE

DAR R. ĮSTEIGTI VALSTYBINIO SANTECHNINIO MOKYTOJŲ, VEPEJO IR T.T. INSTITUCIJAS.

Uždavinys: Užtikrinti nuoseklų Lietuvos bendrojo plano įgyvendinimą, naujai rengiamų urbanizuotų vietovių teritorijų planavimo dokumentų kokybę.

Veiksmingiausia būtų **centralizuota kontrolė, įkuriant planavimo ir urbanistikos valstybinę įmonę**, kuri būtų atsakinga už bendrųjų planų ir kt. didelio masto teritorijų planavimo dokumentų parengimą ir priežiūrą, kad jų sprendiniai atitiktų bendrąjį planą. Taip būtų išvengiama neprofesionalių dokumentų, kuriuos šiandien rengia už mažiausią kainą savo paslaugas teikiančios nepakankamai kompetentingos įmonės.

DAR VIENA NAUJA VALSTYBINĖ INSTITUCIJA

NE!

Igyvendinimo priemonė: Įkurti **planavimo ir urbanistikos valstybinę įmonę**.
Atsakingos institucijos, organizacijos: LR Seimas.

NE!

Uždavinys: Valstybės lygmenyje propaguoti architektūrą, kaip kūrybinę, o ne tik techninę sritį.

Svarbu skatinti architektūros meninės raiškos kokybę, dvasinių vertybių įprasminimą pastatuose bei visuomeninėse erdvėse. Lietuvos valstybės valdymo

APIE KA? CIA!

struktūroje architektūra priskirta Aplinkos ministerijai, tačiau derėtų jai suteikti daugiau dėmesio tose valstybinėse institucijose, kurios yra atsakingos už kultūros kūrimą, sklaidą ir rėmimą, kad architektūra būtų traktuojama kaip meno sritis, lygiavertė su kitomis.

Igyvendinimo priemonė: Kultūros ministerijoje įsteigti padalinį, atsakingą už architektūros kūrybą ir jos, kaip meno srities, informacijos sklaidą.
Atsakingos institucijos, organizacijos: LR Seimas

- **Savivaldybės lygmuo.**

Už architektūros politikos bei miesto plėtros strateginių principų miestuose realizavimą turėtų būti atsakinga kontrolės institucija, kuri operatyviai reaguotų į pokyčius, konsultuotų, koordinuotų veiksmus tarp institucijų, savivaldybės skyrių, vykdytų miesto plėtros monitoringą, rengtų ataskaitas. Šis valdininkas turėtų būti politiškai nepriklausomas specialistas, tarnaujantis visuomeniniams interesams.

- **Uždavinys:** Stiprinti vyriausio miesto architekto instituciją.

Igyvendinimo priemonė: Suteikti jai dvigubą pavaldumą (savivaldybei ir Vyriausybei).

Atsakingos institucijos, organizacijos: LR Seimas.

- **Savireguliacija**

- **Uždavinys:** Suteikti architektams galimybę dirbti užsienyje arba eksportuoti sukurtą produkciją.

Siekiant didesnio architektų mobilumo, konkurencingumo bei inovatyvių idėjų sklaidos, pasaulyje ir Europos sąjungoje pastaraisiais metais vis aktyviau siekiama suvienodinti architekto atestato reglamentus, taip sukuriant bendrą sistemą, leisančią architektams laisvai dirbti bet kurioje šalyje. Būtina, kad Lietuvoje suteikiami architektų atestatai atitiktų tarptautines normas. Šiuo metu Europos sąjungoje diskutuojama dėl bendrų reglamentų nustatymo (ACE, EP, EK), Lietuvai būtų itin naudinga turėti savo atstovus, kurie dalyvautų diskusijose.

Igyvendinimo priemonė: Bendros atestacijos, galiojančios ES, įvedimas.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Lietuvos architektų rūmai, Aplinkos ministerija, Lietuvos architektų sąjunga

- **Uždavinys:** Vykdyti architektų veiklos monitoringą.

Centralizuotas, profesionalus, pastovus dirbančių architektų kvalifikacijos monitoringas ir kontrolė padėtų užtikrinti aukštą ir nuolat tobulinamą architektų profesinį lygį, visuomenės apsaugą nuo nekompetentingų kūrėjų.

O KOKIŲ DAR BŪNA?

Įgyvendinimo priemonė: Rinkti patikimus statistinius duomenis, vykdyti tyrimus (pasitelkiant mokslo įstaigas) apie architektų profesinę veiklą Lietuvoje.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Lietuvos architektų rūmai, LAS

- Sukurti aiškius, skaidrius architektūros kokybės įvertinimo principus ir metodiką. ARCHT. KOKYBĖ

Kokybiškos aplinkos kriterijai turėtų būti aiškiai nustatomi, išmatuojami ir taikytini įvairiems architektūros, urbanistikos projektams ir objektams.

Įgyvendinimo priemonė: Nustatyti ir įteisinti architektūros kokybės vertinimo kriterijus

Atsakingos institucijos, organizacijos: Lietuvos architektų sąjunga, Aplinkos ministerija

- **Uždavinys:** Apibrėžti aiškius ir sąžiningus architekto ir kliento profesinius santykius.

Įteisintos minimalaus architekto paslaugų įkainių rekomendacijos sukurtu prielaidas sąžiningam architekto paslaugų atlyginimui, o taip pat visuomenei, klientams būtų atspirties taškas, padedantis orientuotis svarstant samdomo architekto paslaugų kainą. OKAM TO REIKIA?

Įgyvendinimo priemonė: Sukurti projektų sudėtingumo ir darbo sąnaudų santykio nustatymo algoritmų sistemą, projektavimo paslaugų įkainių rekomendacijas.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Lietuvos architektų sąjunga, Lietuvos architektų rūmai

- **Uždavinys:** Aktyviai dalyvauti tarptautinių architektūros organizacijų veikloje, susijusioje su profesinės aplinkos reguliavimu ir įstatymdavyste, atstovaujant Lietuvos architektus.

Šiuo metu Europos sąjungoje aktyviai veikia dvi tarptautinės organizacijos, vykdančios lobistinę veiklą architektūros srityje: Europos architektūros politikos forumas (EFAP) ir Europos architektų taryba (ACE), kurios narė yra Lietuvos architektų sąjunga. Dėl nepakankamo valstybinio finansavimo, Lietuva ACE veikloje yra stebėtoja, bet ne aktyvi dalyvė.

Įgyvendinimo priemonė: dalyvauti Tarptautinės architektų sąjungos (ACE) darbo grupėse, generalinėse asamblėjose, Europos architektūros politikos forumo veikloje, renginiuose.

Atsakingos institucijos, organizacijos: Lietuvos architektų sąjunga, Aplinkos ministerija

✓ + LR VYRAUSYBE

TAIP!

UŽTIKINTI FINANSAVIMA, DARYVIMU

4. PRIEDAI.

Priedas 1. LR architektūros politikos 2014-2020 m. įgyvendinimas (lentelė)

Priedas 2. LR teisinių dokumentų, susijusių su architektūros veikla ir kokybe, analizė

Priedas 3. Kai kurių Europos sąjungos šalių architektūros politikos analizė

Priedas 4. Europos sąjungos šalių architektūros politikos (Olandijos, Kroatijos, Suomijos, Airijos, Danijos, Švedijos Architektų sąjungos rekomendacijos politikai formuoti, Škotijos, Prancūzijos)

Parengė: Lietuvos architektų sąjunga

Kontaktinis asmuo: Rūta Leitanaite, info@architektusajunga.lt, +37061572309